

§ 18 og § 30.

„Landet“ ændres til „riget“.

En grundlovsændring vedrørende Færøerne kan ikke anses for påkrævet som følge af loven om Færøernes hjemmestyre. Denne lov er givet ud fra den forudsætning, at den trufne ordning er forenelig med den gældende grundlov, og der ses ikke at være nogen anledning til at opgive denne forudsætning.

Medundertegnede Poul Andersen skal udover det ovenfor anførte udtale:

En grundlovsbestemmelse, der giver anvisning på et særligt grønlandsk selvstyre, må anses for upåkrævet og uhensigtsmæssig. Spørgsmålet om et sådant selvstyre er formentlig ikke aktuelt, og en selvstyrebestemmelse kan tænkes at få uheldige følger. Både de økonomiske og andre forhold på Grønland vanskeliggør iøvrigt i høj grad indførelsen af et grønlandsk selvstyre udover det kommunale selvstyre, som omhandles i den bestemmelse, der findes i grundlovens § 89.

En grundlovsbestemmelse, som åbner adgang til et færøsk selvstyre, som går ud over loven om Færøernes hjemmestyre eller iøvrigt måtte kunne indføres uden nogen ny grundlovsbestemmelse, må anses for uhensigtsmæssig.

Medundertegnede Alf Ross ønsker som særlig folkeretskyndig at udtale:

For Grønlands vedkommende opstår det spørgsmål, hvorledes en integration må bedømmes i forhold til Danmarks forpligtelse efter de Forenede Nationers Pagt. Som bekendt har Danmark anerkendt, at Grønland udgør et ikke-selvstyrende område, og at vi derfor med hensyn til Grønland er underkastet forpligtelserne i pagtens kapitel XI, specielt forpligtelsen efter art. 73 (b) til „at fremme selvstyre, at tage behørigt hensyn til folkenes politiske ønsker og støtte dem i den fremadskridende udvikling af deres frie politiske institutioner overensstemmende med hvert områdes og dets befolkningers særlige forhold samt disses forskellige udviklingsgrad.“

Denne forpligtelse til at „fremme selvstyre“ er, som det fremgår af forhandlingerne på San Francisco konferencen, bevidst formuleret med reservation. Skønt kap. XI er baseret på den forudsætning, at folkene i de ikke-selvstyrende områder har en moralsk ret til at opnå „fuldt mål af selvstyre“, d. v. s. uafhængighed, har man ikke ønsket at pålægge pligt til at fremme den politiske udvikling så vidt. Et forslag om at give forpligtelsen denne rækkevidde blev trukket tilbage, efter at det fra anden side var anerkendt, at selvstyre ikke udelukker uafhængighed. På grundlag af de stedfundne forhandlinger må det antages, at „selvstyre“ som anvendt i art. 73 (b) er et begreb, der omfatter forskellige grader. I fuldt mål er det identisk med fuld uafhængighed. I mindre mål omfatter det den begrænsede uafhængighed, der tilkommer f. eks. en ledstat indenfor en forbundsstat, såvel som det blot administrative selvstyre uden nogen art af uafhængighed, der tilkommer kommunerne. Art. 73 (b) udtaler intet om, hvor langt selvstyret skal fremmes indenfor denne graduelle skala, men nøjes med at tale om en „fremadskridende udvikling overensstemmende med hvert områdes og dets befolkningers særlige forhold samt disses forskellige udviklingsgrad.“

Spørgsmålet er nu, hvorvidt en ordning, hvorved Grønland gøres til en integrerende del af riget, ligestillet med andre, fra de Forenede Nationers side vil blive anerkendt som overensstemmende med Danmarks forpligtelser efter art. 73 (b). Af betydning for besvarelse af dette spørgsmål er de Forenede Nationers generalforsamlings resolution af 10. december